

~ **НАУКОВІ ДОПОВІДІ** ~

ТЕОРІА ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА

Марчук Дарина Володимирівна,
студент ННІ № 2 НАВС,
101 групи, спеціальність 081 «Право»
(спеціалізація «Судова експертиза»)
Науковий керівник: Пендюра М.М.,
доцент кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

**ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ – ФУНДАМЕНТАЛЬНА ОСНОВА РОЗВИТКУ
МІНІСТЕРСТВА ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ**

Актуальність теми. Гендерний аспект у діяльності правоохоронних органів є достатньо новим для України, але він є фундаментальним для розвитку системи внутрішніх справ. Саме тому до нього повернута така велика увага. Гендерна рівність є одним з пріоритетних напрямків реформування системи Міністерства внутрішніх справ (далі - МВС) та одним з ключових чинників у виробленні державної політики для всіх органів, які скеровуються міністром внутрішніх справ.

У найважливішому робочому документі МВС – Розпорядженні Кабінету Міністрів України Про схвалення Стратегії розвитку системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року від 15.11.2017 року № 1023-р., цілі та завдання гендерної політики включені першочергово. Міністерство внутрішніх справ – один з перших державних органів в Україні, у складі якого є структурний підрозділ, який займається моніторингом дотримання політики гендерної рівності у своїй системі.

Виклад основного матеріалу. У Законі України від 08.09.2005 року № 28866-IV «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» поняття «гендерна рівність» виходить з правового контексту і пов'язане з впливом суспільних структур на життя жінок і чоловіків – їхні права, свободи, можливості, потреби тощо. Саме це чітко і однозначно закріплено законодавством. «Гендерна рівність» визначається як «рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості для його реалізації, що дозволяє особам обох статей брати рівну участь у всіх сферах життєдіяльності суспільства».

Державна політика щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків спрямована на: утвердження гендерної рівності;

*ДО 100-РІЧЧЯ НАВС: ПРАДИЦІ ПІА СУЧАСНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ
НАУКОВИХ ШКІА НАВС У РЕАЛІЗАЦІІ ПРІНЦИПІВ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ПІА ПОРЯДКУ*

недопущення дискримінації за ознакою статі; забезпечення рівної участі жінок і чоловіків у прийнятті суспільно важливих рішень; забезпечення рівних можливостей жінкам і чоловікам щодо поєднання професійних та сімейних обов'язків; підтримку сім'ї, формування відповідального материнства і батьківства; виховання і пропаганду серед населення України культури гендерної рівності, поширення просвітницької діяльності у цій сфері; захист суспільства від інформації, спрямованої на дискримінацію за ознакою статі.

Упровадження принципу рівних прав та можливостей жінок і чоловіків є однією з важливих умов сталого соціально-економічного розвитку, позитивних змін у суспільстві та його благополуччя, реалізації прав людини та самореалізації особистості, запорукою ефективного розв'язання наявних проблем, а також європейської інтеграції України.

У правоохоронних структурах широко розповсюджена метафора щодо служби жінок типу «три декрети (декретні відпустки) – і полковник», «три декрети – і пенсія». Водночас чоловіки, які служать і беруть декретну відпустку, часто також, відкрито чи приховано, переслідуються колегами і керівництвом, з них знущаються та не вважають повноцінними працівниками. Такі погляди обмежують права і можливості і жінок, і чоловіків, які служать у поліції, збройних силах та інших структурах.

Частка жінок, які проходять службу України, є значно нижчою, ніж в європейських країнах, або державах - членах НАТО. Розширення прийому жінок на службу до правоохоронних сил стало наслідком жіночого руху 60-70-х років, який також зробив можливим встановлення рівної зарплати чоловікам та жінкам, збереження посади після виходу з декретної відпустки та нарахування вислуги років незалежно від статі працівника поліції. До 1999-го року кількість жінок у правоохоронних органах була обмежена: «жіноча» квота до вступу в академії МВС складала 5-10%.

Станом на 2020 рік, як написав в своєму мікроблозі Twitter міністр внутрішніх справ України Арсен Аваков: «39% співробітників Міністерства внутрішніх справ - жінки, кожна п'ята займає керівну посаду: цифри свідчать, що МВС готове до гендерного балансу!». Також міністр повідомив, що МВС підтримує Українську асоціацію представниць правоохоронних органів і заохочує лідерство і кар'єрне зростання жінок-фахівців міністерства.

Впродовж 2018 року у МВС було відкрито більше 450 посад, на які раніше жінки не могли претендувати. Як результат, сьогодні ми маємо жінку-керівника кінологічної служби, жінку-водолаза, першу жінку-генерала Національної поліції. У структурних підрозділах Міністерства внутрішніх справ за останні два роки спостерігається тенденція щодо збільшення кількості жінок-працівниць: в Державній службі надзвичайних ситуацій – на 5 відсотків, в Національній поліції – на 2 відсотки, в Національній гвардії – на 7 відсотків. Так само спостерігається динаміка збільшення кількості жінок

*ДО 100-РІЧЧЯ НАВС: ПРАДИЦІІ ТА СУЧАСНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ
НАУКОВИХ ШКІЛ НАВС У РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПІВ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ТА ПОРЯДКУ*

на керівних посадах, зокрема, в Національній поліції – більш як на 4 відсотки, у Національній гвардії – на 3-5 відсотка.

Відкриття посад для жінок рядового, сержантського і старшинського складу в Національній гвардії України стало можливим завдяки появі відповідних правових актів у державі. Тепер будь-який фахівець, який має необхідні професійні навички, може претендувати на посаду в Національній гвардії України незалежно від статі. У відсотковому відношенні кількість жінок у гвардії значно зросла і у цьому питанні структура рухається вперед. У Головному управлінні, військових частинах та підрозділах проводяться навчання з підвищення гендерної компетентності для військовослужбовців Національної гвардії, командування та представників служб та управлінь за різними напрямками роботи.

Проведений аналіз наукових джерел дозволив сформулювати перелік питань, які наразі є найбільш проблемними в діяльності жінок-правоохоронців та є об'єктом найбільш активної уваги фахівців у сфері прав людини та гендерних питань. Це такі питання, як: проблеми, що виникають через необхідність поєднання служби із домашніми обов'язками; протиріччя між інтересами державної служби та репродуктивною функцією жінок; дискусійність позитивного впливу психофізіологічних особливостей жінок на якість виконання ними професійних обов'язків (більш високий рівень емоційності, самокритичності та комунікабельності; розвиненість інтуїції; більша схильність до робочих стресів; менша фізична сила тощо); наявність проблеми сексуальних домагань на робочому місці; проблема адаптації до умов роботи у чоловічому середовищі; проблемні питання у сфері соціальної та правової захищеності жінок.

Висновки. Гендерна рівність показує наскільки розвинутою і демократичною є держава. Це, перш за все, – недопущення гендерної дискримінації, забезпечення рівної участі жінок і чоловіків у прийнятті суспільно важливих рішень, забезпечення рівних можливостей для жінок і чоловіків щодо поєднання професійних і сімейних обов'язків, унеможливлення проявів гендерного насильства. Гендерна політика – це насамперед про рівний доступ до можливостей. Кожен має бути вільним у своєму виборі – це те до чого прагне Міністерство внутрішніх справ.

Сподіваємося, що врахування зазначених у статті проблем стане в нагоді при реалізації державної політики в сфері забезпечення гендерної рівності та при формуванні відомчих програм попередження порушень прав жінок. А також, що у майбутньому більше не буде жінок-лідерок. Будуть лише лідери.

Список використаних джерел:

1. Закон України від 08.09.2005 року № 28866-IV «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>

2. Розпорядження Кабінету Міністрів України Про схвалення Стратегії розвитку системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року від

*ДО 100-РІЧЧЯ НАВС: ПРАДИЦІ ПІА СУЧАСНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ
НАУКОВИХ ШКІА НАВС У РЕАЛІЗАЦІЇ ПРІНЦИПІВ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ПІА ПОРЯДКУ*

15.11.2017 року № 1023-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-2017-%D1%80>

3. Єдиний портал органів системи МВС України [Електронний ресурс]: Рівні права та можливості. URL: https://mvs.gov.ua/ua/pages/4673_Rivni_prava_ta_mozhливosti.htm

Сокол Олександра Іванівна,
студент ННІ № 2 НАВС,
101 групи, спеціальність 081 «Право»
(спеціалізація «Судова експертиза»)
Науковий керівник: Пендюра М.М.,
доцент кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

КОРУПЦІЯ ЯК ЗАГРОЗА НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ

Впродовж довгого часу корупція залишається однією з найбільших проблем України та є темою для постійних дебатів як для української, так і для міжнародної спільноти. В Індексі сприйняття корупції (ІСК), що укладається глобальною антикорупційною організацією Transparency International та базується на оцінках підприємців та аналітиків, за підсумками 2018 року наша країна посіла 120 сходинку у переліку зі 180 країн світу. І хоча з року в рік позиції України у рейтингу покращуються, такий стан речей все ще є далеким від прийняттого. Саме корупція, за даними численних аналітичних звітів та опитувань, є найбільшою проблемою як для іноземного, так і для вітчизняного бізнесу. Очевидні проблеми, викликані високим рівнем хабарництва та зловживання, – руйнація системи цінностей суспільства, тотальна недовіра до органів державної влади, що врешті-решт призводить до негативних економічних наслідків, збільшуючи нерівність та уповільнюючи зростання доходів населення.

За результатами дослідження Центру Разумкова, переважна більшість українців визнала корупцію найбільшою загрозою для національної безпеки України. Саме корупційний фактор лідирує у списку внутрішніх загроз, а також посідає одне з перших місць серед зовнішніх.

Дослідження корупції як соціального явища (феномену) має здійснюватися комплексно, із застосуванням різних підходів та засобів: кримінологією, кримінальним, адміністративним, конституційним, державним, трудовим правом, політологією, соціологією, економічною наукою, психологією.

До суб'єктів забезпечення безпеки держави в системі запобігання та боротьби з корупцією слід віднести такі: